

JURYRAPPORT

GROENE STRAND WIMPEL 2022

Vastgesteld door de juryleden tijdens het juryoverleg op 1 september 2022

Petra Schut, IVN Natuureducatie (voorzitter jury)

Sascha van Breukelen, LandschappenNL

Hanneke Mesters, Stichting Duinbehoud

Adriaan Gmelig Meyling, Stichting ANEMOON

Het Groene Strand is een samenwerking tussen LandschappenNL, Stichting Duinbehoud, IVN Natuureducatie, Stichting Anemoon en Vogelbescherming Nederland om natuur en natuurbeleving terug te brengen op de Nederlandse stranden.

Het Groene Strand is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij. Kijk voor meer informatie op: www.hetgroenestrand.nl

De Groene Strand Wimpel

Het Groene Strand laat strandbeheerders en -bezoekers stilstaan bij de natuurwaarden op onze stranden. Bijna zonder uitzondering staan deze vandaag de dag onder druk door de manier van gebruik en beheer en veelal worden ze over het hoofd gezien. Daar brengt Het Groene Strand verandering in, onder andere door het jaarlijks toekennen van de Groene Strand Wimpel.

Stranden die de wimpel voeren, hebben kunnen aantonen dat de natuurwaarden op het strand erkend worden, dat afspraken over beheer en gebruik deze waarden respecteren, en dat een actieve, betrokken community zich er structureel voor inzet. Zo creëren we samen met strandbeheerders langs de hele Nederlandse kust plekken waar strandnatuur de ruimte en zorg krijgt die zij verdient.

De voorwaarden aan de hand waarvan de jury de Groene Strand Wimpel toekent zijn:

1. Er is een strandcommunity actief samen met een (gemeentelijk) beheerder en andere partijen zoals een strandpaviljoen.
2. Het strand, of een gedeelte hiervan, wordt structureel schoongehouden door handmatige schoonmaakacties.
3. Van het strand gaat een duidelijke voorlichtingsfunctie uit en er worden actieve educatieactiviteiten georganiseerd.
4. Bij aanwezigheid van één of meer strandpaviljoens, moet er minimaal één een plasticvrij terras hebben.
5. Bij het schoonmaken van het strand blijft aanspoelsel liggen zodat vogels hier voedsel kunnen vinden en natuurlijke duinvorming weer een kans krijgt.
6. Door het in principe achterwege laten van machinaal schoonmaken en het markeren van vaste rijpaden, blijven de natuurlijke processen zoveel mogelijk intact.
7. Relevante natuurwaarden worden regelmatig gemonitord, zoals planten en dieren.
8. Afval en andere menselijke verstoring worden regelmatig gemonitord.
9. Door afspraken over zonering van recreatie krijgen overwinterende vogels voldoende ruimte en rust om voedsel te vinden.
10. Wanneer het strand geschikt is voor broedvogels, worden maatregelen genomen om een broedstrand te realiseren.

Algemene indruk

2022 is het tweede jaar dat de Groene Strand Wimpel wordt uitgereikt. De jury is dan ook verheugd dat alle drie de Nederlandse stranden (de Kwade Hoek, Oranjezon en Camperduin) die vorig jaar een wimpel hebben ontvangen ook dit jaar weer een aanvraag hebben gedaan. Daarnaast is er een eerste Groene Strand Wimpel aanvraag voor vijf nieuwe stranden. Twee gemeenten die vorig jaar al een Wimpel ontvingen, vroegen dit jaar een wimpel aan voor een tweede strand binnen hun gemeente grenzen; Gemeente Veere vroeg naast continuering van de Groene Strand Wimpel voor strand Oranjezon, ook een wimpel aan voor strand Neeltje Jans. Gemeente Goeree Overflakkee vroeg naast de verlenging van de Wimpel voor strand Kwade Hoek, ook een wimpel aan voor strand Westhoofd.

Ook vroegen drie gemeenten hun allereerste Wimpel aan, gemeente Heemskerk voor Strand Heemskerk, Gemeente Schouwe Duivenland voor het Verklikkerstrand en gemeente Westvoorne voor strand Slikken van Voorne.

Deze acht stranden, de durven voor te gaan in het creëren, bestendigen en uitdragen van de natuurwaarden waar Het Groene Strand zich hard voor maakt. Voor die houding en energie is de jury alle betrokkenen erg dankbaar, des te meer nu de Wimpel nog in de kinderschoenen staat.

De voorwaarden die de Groene Strand Wimpel stelt, vragen een inspanning en toewijding van de betrokken strandbeheerders, paviljoenhouders, vrijwilligers en gemeenteambtenaren. De jury waardeert het dat al die partijen bereid zijn om net die stap extra te zetten omwille van de cruciale natuurwaarden van het strand als ecosysteem en is blij te zien hoe alle inzet al bij elkaar optelt.

Op de plekken die nu in aanmerking komen voor de Groene Strand Wimpel, maar ook op nog veel meer stranden waar de oproep van Het Groene Strand gehoord wordt, zie je dat mensen met hart voor het strand elkaar weten te vinden en vruchtbare samenwerkingen aangaan. In alle acht de gevallen die in dit juryrapport aan bod komen, zijn de vrijwilligers die een strandcommunity grotendeels vormen een onmisbare schakel. De jury wil daarom iedereen die zich belangeloos inzet voor Het Groene Strand bij dezen hartelijk bedanken.

Opdat de inspanning en het enthousiasme van iedereen die tot dus ver bij een Groen Strand (of een Groen Strand in wording) betrokken is anderen mag inspireren om zich ook hard te maken voor een gezonde Nederlandse strandnatuur!

Strand Heemskerk Gemeente Heemskerk

De strandvereniging Heemskerck heeft het Groene Strand project omarmd. Ook de gemeente Heemskerk is nauw betrokken bij het project evenals de paviljoenhouder. De samenwerking tussen deze partijen maakt dat er in korte tijd grote stappen zijn gezet en er nauw samengewerkt wordt op dit strand.

De community organiseert regelmatig handmatige schoonacties en bij het paviljoen zijn papierenzakken beschikbaar voor afval, de gemeente levert deze zakken.

De jury is blij om te zien dat de reeds bestaande community in de vorm van de strandhuisjesvereniging het Groene Strand heeft omarmd en ziet het dan ook als meerwaarde dat er zoveel strandgebruikers betrokken zijn bij dit strand via de vereniging.

De bestaande afspraak - de gemeente maakt in het voorjaar het strand 1x machinaal schoon waarna de eigenaren van de strandhuisjes het schoon houden - is vervangen door een nieuwe Groene strandafspraken. Voor het Groene strand geldt per 2022 dat alleen waar de huisjes in het voorjaar worden neergezet, machinaal wordt schoongemaakt en verder niet.

De jury ziet de wijziging in het schoonmaakbeleid van het strand als een grote verbetering, maar daagt de community graag nog verder uit om te onderzoeken of in de toekomst machinaal schoonmaken helemaal achterwege gelaten kan worden.

Binnenkort wordt een vogelrustgebied ingesteld op het strand, dat met borden wordt aangegeven. De jury is onder de indruk dat er op korte termijn al zo'n slag is gemaakt, met een aanwijzing in de zonering in het gemeentelijk beleid.

Op alle fronten zijn voor dit Groene Strand al belangrijke en bewonderenswaardige eerste stappen gezet. De jury beveelt echter aan om met het oog op de Wimpel van volgend jaar verder te onderzoeken of de strandcommunity nog verbreed kan worden.

In het najaar vindt in Heemskerk en Castricum een cursusdag van de cursus Gastheer van het Groene Strand plaats, waar ook de community bij betrokken is.

De jury stemt gezien bovenstaande activiteiten en ontwikkelingen in met toekenning van de Groene Strand Wimpel 2022 aan strand Heemskerk in de gemeente Heemskerk.

Strand Het Verklikkerstrand Gemeente Schouwen-Duiveland

Op de Verklikkerplaat van Schouwen-Duiveland is een zeer natuurlijk strand met een actieve vogelwerkgroep die zich dagelijks inzet voor de bescherming van strandbroedvogels. Op dit strand wordt niet meer mechanisch schoongemaakt maar zijn er wekelijkse handmatige schoonmaakacties, uitgevoerd door de Bende van het Strand, deze constructie is ook voor langere tijd vastgelegd in een samenwerkingsafpraak die gemaakt is tussen deze stichting en de gemeentelijke strandexploitant waardoor het Groene Strand verder verduurzaamd is.

Het valt de jury in positieve zin op dat er bij dit Groene Strand een brede community actief is met veel partijen en een goede onderlinge communicatie.

Het is goed om te zien dat de afspraken stabiel zijn door de samenwerking met een sociale ondernemer (De Bende van het Strand), die ervoor zorgt dat met behulp van vrijwilligers uit diverse maatschappelijke organisaties het strand gedurende de zomermaanden handmatig schoongemaakt wordt.

Er is op het gebied dat is aangemerkt als Groen Strand, geen strandpaviljoen. De jury ziet nog kansen om het Groene Strand verder uit te breiden, door een strandpaviljoenhouder te betrekken. Dit kan eventueel ook een paviljoen dicht bij het Groene Strand zijn.

In het broedseizoen geldt er in dit gebied een 24 uur per dag aanlijningsgebod om rust voor broedende vogels te garanderen.

Er zijn vijf vaste afzettingen met een omtrek van 3 km² die jaarlijks worden herplaatst op dit strand.

De jury ziet de natuurbeheermaatregelen op het strand als optimaal, door o.a. het instellen, van een 24 uur per dag aanlijningsbeleid in het broedseizoen en de actieve vogelgroep “de strandhoederbroeders”, die de broedvogels actief monitoren en die ook, wanneer nodig tijdelijk afzettingen plaatsen rond nesten en stappen nemen voor de bescherming van nestvlinders.

De jury kent op basis van bovenstaande bevindingen de Groene Strand Wimpel 2022 toe aan strand Verklikkerstrand, Schouwen-Duiveland

Strand Neeltje Jans

Gemeente Veere

Nadat de gemeente Veere vorig jaar al een Groene Strand Wimpel aanvraag voor strand Oranjezon, deden zij dit jaar nog een aanvraag voor een tweede strand. Het Strand op Neeltje-Jans wordt onderhouden door natuurlijk beheer. Op dit strand wordt niet mechanisch gereinigd, de strandbeheerder faciliteert handmatige schoonmaak en er is een actieve monitoringsgroep die om de twee weken het strand op gaat. Hoewel dit strand zelf geen broedvogels heeft, is het wel een belangrijke foerageerlocatie voor bontbekplevieren en meeuwen uit de duinkolonie naast het strand. Door de verdere ontwikkeling van educatie op dit strand kan er veel bereikt worden in het verbeteren van bewust maken van badgasten over strandnatuur, want niet alleen leren ze hier over deze natuur maar kunnen ze die ook nog direct tegenkomen!

De handmatige schoonmaakacties zijn goed gestructureerd, de jury ziet het als meerwaarde dat strandpaviljoen Atlantis tevens fungeert als beheerder van het strand en de handmatige schoonmaak faciliteert door het plaatsen van prullenbakken en het uitlenen van materialen (grijpers, emmer en papieren vuilnis zakjes van de gemeente). Daarnaast wordt op dit strand niet mechanisch gereinigd, alleen bij ernstige vervuiling.

Een monitoringsgroep brengt om de week aanspoelsel in kaart. Dit strand biedt echter potentie om ook andere monitoring uit te kunnen voeren.

De community is absoluut goed op weg en heeft minimaal twee keer per jaar overleg. Zij hebben een contactdocument opgesteld, zodat er regelmatige informatie-uitwisseling kan plaatsvinden en directe afspraken tussen partijen gemaakt kunnen worden. De jury ziet nog ruimte om de samenwerking van de community in de toekomst nog verder te borgen.

De jury stemt gezien bovenstaande activiteiten en ontwikkelingen in met toekenning van de Groene Strand Wimpel 2022 aan strand Neeltje Jans in de gemeente Veere.

Strand Slikken van Voorne

Gemeente Westvoorne

De Slikken van Voorne is een uniek strand. De relatief luwe omstandigheden zorgen voor aanslibbing van sediment en een heel breed vloedmerk. Hierdoor hebben de slikken een grote aantrekkingskracht op watervogels. Stichting Strand in Zicht Voorne-Maasvlakte is de spin in het web van deze strandcommunity. Samen met diverse andere vrijwilligersgroepen zoals de Vogelbescherming (strandbroeders), IVN Natuureducatie, KNNV en de Kitesurfvereniging beschermt zij de waarden van de stranden van Voorne. Op de Slikken van Voorne leidde dit tot het behalen van de waarden voor de Groene Wimpel. Maar dit smaakt naar meer: de stichting en de gemeente Westvoorne zijn ambitieus en onderzoeken de mogelijkheden om het Groene Strand geheel of gedeeltelijk uit te breiden op de andere stranden van Voorne.

De jury ziet dat er op dit strand een levendige community actief is en is blij om te zien dat ook de kitesurfvereniging betrokken is, door middel van het overleg tussen hun spot-beheerder met de werkgroep Strandbroeders van Vogelbescherming Nederland. Dit zorgt voor begrip en bewustwording bij deze groep recreanten.

Een deel van de Slikken van Voorne is een broedstrand. De jury is blij om te zien dat deze plek volledig afgesloten wordt tijdens het broedseizoen. Vrijwilligersorganisaties en natuurorganisaties zetten de overige nesten (buiten het afgezette deel) van strandvogels tijdens de broedperiode af en zij informeren de spotbeheerder van de Kitesurfvereniging als dat nodig is.

De jury prijst de vooruitstrevendheid van het aanwezige strandpaviljoen, dat niet alleen plasticvrij, maar ook energieneutraal is.

Het keuringsrapport van Slikken van Westvoorne heeft de jury een duidelijk en positief beeld gegeven van de educatie en voorlichting die er plaatsvindt. Zo geeft Stichting Strand in Zicht voorlichting over waarden van strandnatuur. Zij gebruiken hiervoor een mobiele informatiekar en hun website. De gemeente biedt in haar servicepunt folders aan over natuur in de voordelta. De gemeente zorgt voor educatie aan schoolkinderen. Hiervoor werkt zij samen met stichting Milieu Dichterbij. Voorbeeld is het organiseren van De Dag van de Zee.

De jury leest in het rapport dat patrouillevoertuigen van toezichthoudende diensten rijden over een deel van het Groene Strand en adviseert de partijen af te spreken om van één rijpad gebruik te maken.

Om de natuurwaarden op dit strand goed in beeld te brengen, adviseert de jury om gebruik te maken van monitoringsmiddelen, zoals de Groene Strand app.

De jury stemt gezien bovenstaande activiteiten en ontwikkelingen in met toekenning van de Groene Strand Wimpel 2022 aan het strand Slikken van Voorne in de gemeente Westvoorne.

Strand Kwade Hoek & Strand Westhoofd

Gemeente Goeree Overflakkee

Gemeente Goeree Overflakkee behaalde de Groene Strand Wimpel in 2021 voor Strand Kwade Hoek. Sindsdien zette de community het project met veel energie voort. Vrijwilligers namen deel aan de gidsencursus en er is een nieuwe informatiekar aangeschaft. Dit jaar voegde de gemeente een tweede strand aan de aanvraag toe, strand Westhoofd. Beide stranden worden handmatig schoongehouden door vrijwilligers van de strandcommunity en de gemeente overweegt om op termijn een groter stuk strand handmatig te laten reinigen.

De jury vindt het bewonderingswaardig dat er niet alleen gestreefd is naar handhaving van de huidige wimpel, maar dat de community duidelijk stappen voorwaarts gezet heeft en nu zelfs op twee stranden actief is. Het volgen van de gidsencursus en de nieuwe mobiele infokar helpen hen bij het geven van voorlichting en educatie.

Binnen de grenzen van de Groene Stranden zijn geen strandpaviljoens, wel ziet de jury nog kansen om in het tussengelegen intensieve recreatiestrand ondernemers te betrekken.

De jury prijst de gemeente voor het vaststellen van de Strandnota in augustus 2022, waarin de vaste rijpaden vastgesteld worden en daarmee verankerd in de APV, waardoor ook handhaving mogelijk wordt.

Er is een groot broedstrand op de Kwade Hoek. Daarnaast zorgen vrijwilligers voor individuele afzettingen rondom gevonden nesten buiten het broedstrand.

Naast monitoring van de broedvogels door een vaste groep vrijwilligers wordt De Groene strand monitoringsapp actief gepromoot via bebording op het strand en folders in de infokar.

De jury stemt gezien bovenstaande activiteiten en ontwikkelingen in met toekenning van de Groene Strand Wimpel 2022 aan strand Kwade Hoek en strand Westhoofd in de gemeente Goeree Overflakkee.

Strand Camperduin Gemeente Bergen

In 2021 zijn de eerste stappen gezet naar een Groen Strand in Camperduin. In 2022 zijn er voortvarend vervolgstappen gezet en met succes! De februaristorm heeft echter ernstig huis gehouden in Camperduin waardoor de hele afzetting van het broedstrand is weggespoeld. Gelukkig heeft het Hoogheemraadschap deze op tijd voor het broedseizoen weten te herstellen.

De community is een vogelmonitoringsgroep rijker en zij konden meteen aan de slag want: De eerste bontbekplevier heeft succesvol op het strand gebroed in Camperduin! Een onverwachts en zeer mooi resultaat, waar men terecht trots op is. (Nu nog zorgen dat de vogels op het broedstrand broeden en niet 50 meter ernaast...)

Er zijn Groene Strand gidsen opgeleid om Groene Strand expeditie te geven en is de mobiele informatiekar geleverd. Daarmee kan de community voorlichting geven en het verhaal van het Groene Strand delen met de strandbezoekers. De jury ziet duidelijke stappen voorwaarts bij de verdere ontwikkeling van de community. Een ecologisch hoogtepunt is dat bontbekplevieren met jongen op het strand aanwezig waren.!

De jury vindt dit strand een mooi voorbeeld van de vruchten die de werkzaamheden van de vrijwilligers hebben opgeleverd. Na de vondst van twee bontbekpleviernesten buiten het afgerasterde broedgebied is na het verdwijnen van een van de nesten, het tweede nest afgezet met een tijdelijke afzetting en informatieborden. Vervolgens is het nest beschermd met een nestkooi vanwege mogelijke predatie. Aansluitend is de voortgang van de vogels actief gemonitord en gecommuniceerd aan bezoekers. Begin augustus zijn de vogels uitgevlogen en is de tijdelijke afzetting verwijderd. In ieder geval één kuiken is groot geworden. Een mooi succes na alle inzet dit jaar!

Ook valt het de jury op dat er kruisbestuiving heeft plaatsgevonden tussen de verschillende actieve groepen, met o.a. de broedvogel-monitoringswerk-groep die is opgezet en de gidsencursus die door enkele mensen is gevolgd en de inspanningen om Groene Strand expeditie te geven. Zij waarderen ook de samenwerking met de jutters, die gebruik maken van de Groene Stranden app. Ook wordt gekeken of de juttacties gecombineerd kunnen worden met educatie. Jutters leren zo over de natuur en gidsen helpen juttten.

De betrokkenheid van de paviljoenhouders is groot. Paviljoen Struin die actief lid is van de community en de opslag van jutzakken/emmers en prikkers faciliteert. En de gastvrijheid van paviljoen Laguna Beach als locatie voor de cursus Gastheer van het Groene Strand die dit najaar gepland staat.

De jury stemt gezien bovenstaande activiteiten en ontwikkelingen in met toekenning van de Groene Strand Wimpel 2022 aan strand Camperduin in de gemeente Bergen.

Strand Oranjezon

Gemeente Veere

Het Strand van Oranjezon wordt dit jaar weer aangevraagd als Groen Strand. Op het strand is ruimte voor natuurlijke duingroei en broedvogels. De paviljoens op dit strand zijn of volledig plastic vrij of op weg naar volledig plasticvrij. Daarnaast zijn de paviljoenhouders betrokken bij het project door de actieve ondersteuning van de schoonmaakacties of door het ecologische rijgedrag te volgen.

De jury constateert dat er diverse positieve ontwikkelingen plaatsvinden op dit strand, door de samenwerking tussen vrijwilligers, ondernemers, gemeente en NME.

De jury prijst de goede borging van educatie, doordat met Terra Maris en de gemeente gewerkt wordt aan een educatieprogramma. En nu al is informatie over het Groene Strand goed aanwezig op borden bij strandovergangen, tijdens schoonmaakacties en via educatiemateriaal dat bij ondernemer beschikbaar is. Ook de vogelwerkgroep geeft informatie op het strand.

De Groene Strand app wordt goed gebruikt, waardoor informatie over natuurwaarden beschikbaar is, maar ook over verstoring door bijvoorbeeld mensen en honden.

Er vindt op dit strand ook innovatie plaats op het gebied van beschermen van strandbroeders en er wordt actief gezocht naar oplossingen die goed werken. Een mooi voorbeeld is de actie met pallets (schuilplekken voor de kuikens) met de mededeling; dit is geen rommel maar bescherming van kuikens.

Op het strand wordt alleen rond de paviljoens nog mechanisch schoongemaakt, de rest van het strand wordt structureel handmatig schoongehouden onder begeleiding van communitylid, de Rotary Walcheren. Deze worden in de winter 1x per maand uitgevoerd en in de zomer om de 2 weken. Tijdens deze schoonmaakacties wordt het afval gemonitord.

Positief is dat er zonerings is op het strand, maar er kunnen nog stappen gemaakt worden in het verduidelijken van het hondenaanlijningsbeleid.

De jury stemt gezien bovenstaande activiteiten en ontwikkelingen in met toekenning van de Groene Strand Wimpel 2022 aan strand Oranjezon in de gemeente Veere.